

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η
54/2025

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 6.3.2025 και ώρα 11:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη, Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr») και Ιωάννη Μιχελάκη. Απόντα τα μέλη Ευτύχιος Παλλήκαρης και Σπυρίδων Χρυσοφώτης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον ραδιοφωνικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο «ΕΛΛΑΔΑ FM 94,3» Νομού Αττικής, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία «HELLAS MEDIA GROUP ΙΚΕ», αναφορικά με διατάξεις περί σεβασμού της προσωπικότητας αναφερόμενων σε εκπομπή προσώπων, κατά τη διάρκεια της εκπομπής με τίτλο «ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ» η οποία μεταδόθηκε την 10.6.2020. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από την με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 2364/11.6.2020 καταγγελία πολίτη.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 322/1.9.2020, ο οποίος ανατέθηκε στη διοικητική υπάλληλο Κατερίνα Κοντοπούλου και στον ειδικό επιστήμονα-νομικό Αντώνιο Κεχρή. Μετά την παραίτηση και αποχώρηση από το ΕΣΡ του ως άνω ειδικού επιστήμονα, ο φάκελος ανατέθηκε στην ειδική επιστήμονα-νομικό Όλγα Γαρουφαλιά. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε την με αριθμό πρωτοκόλλου 318/ΕΣ/28.4.2021 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και η Ειδική Επιστήμων-νομικός την με αριθμό πρωτοκόλλου 197/ΕΣ/3.2.2025 εισήγησή της.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας, παρέστησαν η πληρεξούσια δικηγόρος της, Αριάδνη Πολυχρονίου, και ο οικονομικός διευθυντής της, Γεώργιος Καραμπεσίνης. Ερωτηθέντες από την Πρόεδρο, οι ανωτέρω δήλωσαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε τον λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 21.3.2025, ώρα 14.00, και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου 1331/18.3.2025 υπόμνημα.

Την 1.4.2025 και ώρα 11.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση της Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τους: Ευτέρπη Κουτζαμάνη-Δρίλια, πρόεδρο, Ιωάννη Πολίτη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Σωκράτη Τσιχλιά (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Δημήτριο Σταυρόπουλο (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Ευτύχιο Παλλήκαρη (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»), Πέτρο Τριανταφυλλίδη και Γεώργιο Βλαβιανό (με τηλεδιάσκεψη μέσω «epresence.gov.gr»). Απόντα τα μέλη Σπυρίδων Χρυσοφώτης και Ιωάννης Μιχελάκης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ.

Η Πρόεδρος ενημέρωσε αναλυτικά για την υπόθεση το μέλος Ευτύχιο Παλλήκαρη, ο οποίος δεν μετείχε στη συνεδρίαση της 6.3.2025, κατά την οποία έλαβε χώρα η ακρόαση του ραδιοφωνικού σταθμού, αναγιγνώσκοντας την με αριθμό πρωτοκόλλου 318/ΕΣ/28.4.2021 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης που συνέταξε η διοικητική υπάλληλος Κατερίνα Κοντοπούλου, την με αριθμό πρωτοκόλλου 197/ΕΣ/3.2.2025 έγγραφη νομική εισήγηση που συνέταξε η ειδική επιστήμων-νομικός Όλγα Γαρουφαλιά, το με αριθμό πρωτοκόλλου 1331/18.3.2025 υπόμνημα του ραδιοφωνικού σταθμού, το πρακτικό της συζήτησης στην Ολομέλεια και το σύνολο των λοιπών εγγράφων του φακέλου. Το μέλος Ευτύχιος Παλλήκαρης δήλωσε ότι ενημερώθηκε πλήρως ως προς τα ουσιώδη σημεία της συζητήσεως της 6.3.2025 και η δήλωσή του αυτή καταχωρίσθηκε στα πρακτικά. Παρέστη επίσης και η ανωτέρω εισηγήτρια, η οποία ανέπτυξε το ζήτημα προφορικά και στη συνέχεια

αποχώρησε. Η Ολομέλεια, αφού ακροάσθηκε την επίμαχη ροή προγράμματος και μελέτησε το σύνολο των στοιχείων του φακέλου:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων.

2. Η αρχή σεβασμού της προσωπικότητας αναφερόμενων ή συμμετεχόντων σε ραδιοτηλεοπτική εκπομπή προσώπων θεσπίζεται στις διατάξεις των άρθρων: α) 15 παρ. 2 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Η ραδιοφωνία και η τηλεόραση υπάγονται στον άμεσο έλεγχο του Κράτους. Ο έλεγχος και η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Ο άμεσος έλεγχος του Κράτους ... έχει ως σκοπό ... το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου», β) 2 παρ. 1 του Συντάγματος, το οποίο ορίζει: «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας», γ) 1 παρ. 8 του Ν. 3592/2007, το οποίο ορίζει: «Η παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών και η εκπομπή ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων εξυπηρετούν την κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και ιδίως το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15 του Συντάγματος», δ) 3 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 2328/1995, το οποίο ορίζει: «Οι κάθε είδους εκπομπές που μεταδίδουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και επαγγελματικό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του οποίου μεταδίδονται», ε) 2 παρ. 3 εδ. β' του Ν. 4173/2013 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (που εφαρμόζεται και στους ραδιοφωνικούς σταθμούς σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 2328/1995 που προβλέπει ότι οι εκπομπές όλων των ραδιοφωνικών σταθμών διέπονται από τις αρχές και τους κανόνες εκπομπών και διαφημίσεων που ισχύουν για τις εκπομπές της ΕΡΤ

Α.Ε.), το οποίο ορίζει: «Οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που παρέχει η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποιοτική στάθμη που επιβάλλουν η κοινωνική της αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας και να σέβονται ιδίως την αξία του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας», 3 παρ. 1 του Ν. 4173/2013, το οποίο ορίζει: «Οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., καθώς και το περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων της, εμπνέονται από τα ιδανικά της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της αξίας του ανθρώπου, της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, της εθνικής ανεξαρτησίας, της ειρήνης και της συνεργασίας των λαών» και 3 παρ. 3 του Ν. 4173/2013, το οποίο ορίζει: «Οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές της Ε.Ρ.Τ. Α.Ε., καθώς και το περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων της, διέπονται από τις αρχές της αντικειμενικότητας και πληρότητας της ενημέρωσης, της πολυφωνίας, της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών, του σεβασμού της προσωπικότητας, της προστασίας της νεότητας και της παιδικής ηλικίας, της διαφύλαξης της ποιότητας της ελληνικής γλώσσας, της ανάδειξης του ελληνικού πολιτισμού και της γέφυρας με τους πολιτισμούς άλλων λαών», στ) 9 παρ. 2 του Π.Δ. 77/2003, το οποίο ορίζει: «Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται στις εκπομπές πρέπει να απολαμβάνουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς (εδ. α'). Ειδικότερα, δεν επιτρέπεται η προσβολή της προσωπικότητας, της τιμής και της αξιοπρέπειάς τους (εδ. β'). Πρέπει επίσης να γίνονται σεβαστά η ιδιωτική και οικογενειακή τους ζωή, η επαγγελματική τους δραστηριότητα και το δικαίωμα έκφρασής τους (εδ. γ'). Η άσκηση κριτικής δεν είναι ασυμβίβαστη με το σεβασμό των δικαιωμάτων των εμφανιζόμενων ή αναφερόμενων προσώπων (εδ. δ')».

3. Το άρθρο δεύτερο του Π.Δ. 77/2003 ορίζει: «Κατά την εφαρμογή του Κώδικα που κυρώνεται με το παρόν διάταγμα ισχύει η απορρέουσα από το Σύνταγμα και γενόμενη δεκτή από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας αρχή της στάθμισης κατά περίπτωση του τυχόν διακυβευόμενου δημοσίου συμφέροντος».

4. Η μη άσκηση του δικαιώματος επανόρθωσης από τον θιγέντα δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της απόφασης του ΕΣΡ περί επιβολής κυρώσεων για συμπεριφορά, η οποία συνιστά διαπιστωμένη παράβαση επιταγών της δημοσιογραφικής δεοντολογίας που αφορούν την προστασία της αξιοπρέπειας των προσώπων (ΣτΕ 4157/2015, 4150/2015, 1927/2012, 620/2010).

5. «Σε μία δημοκρατική κοινωνία, το άτομο που καθίσταται δημόσιο πρόσωπο, με την έννοια ότι γίνεται γνωστό σε ευρύτερο κύκλο του κοινού (πολιτικοί, δημοσιογράφοι, καλλιτέχνες, αθλητές κλπ.) υπόκειται εκ των πραγμάτων στο δημοσιογραφικό έλεγχο, τον οποίο, και αν είναι οξύς ή δεικτικός, εφόσον δεν θίγεται η τιμή και η υπόληψή του, οφείλει να ανέχεται. Είναι δυνατόν, λοιπόν, να δημοσιεύονται σχόλια για τη σχετική πληροφόρηση και ενημέρωση του κοινού, με δριμεία κριτική ή δυσμενείς, ακόμα και σκωπτικούς ή ειρωνικούς χαρακτηρισμούς για τα πρόσωπα αυτά, χωρίς αυτό να συνιστά μη σύννομη προσβολή της προσωπικότητάς τους ή παραβίαση των πιο πάνω κανόνων δεοντολογίας, αφού είναι αναντίρρητο ότι κάθε επικριτική εκπομπή ή δημοσίευμα δημιουργεί αναπόφευκτα δυσμενείς εντυπώσεις σε βάρος των δημόσιων αυτών προσώπων» (ΔΠρΑθ 16280/1995).

6. Τα όρια της επιτρεπόμενης κριτικής που ασκείται στα δημόσια πρόσωπα είναι ευρύτερα απ' ό,τι τα αντίστοιχα όρια των απλών πολιτών (ΕΔΔΑ 17446/2007 (Smolorz v. Poland), ΕΔΔΑ 21279/2002 και 36448/2002 (Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France), ΕΔΔΑ 15601/2002 (Kulis v. Poland), ΣτΕ 2848/2013), για αυτό και τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να δείχνουν μεγαλύτερη ανοχή στην κριτική που τούς ασκείται (ΕΔΔΑ 9815/1982 (πρβλ. ΕΔΔΑ Lingens v. Austria)).

7. Η κατά το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ ελευθερία της έκφρασης περιλαμβάνει και την ελευθερία άσκησης διά του τύπου κριτικής –και μάλιστα οξείας– των δημοσίων προσώπων (περιλαμβανομένων και των προσώπων που ασκούν δημόσια καθήκοντα), οι ενέργειες των οποίων υπόκεινται, σε μια δημοκρατική κοινωνία, στον έλεγχο όχι μόνο των δημοσιογράφων αλλά και του συνόλου των πολιτών, ιδίως όταν αφορούν σε ζητήματα δημοσίου ενδιαφέροντος. Και ναι μεν τα πρόσωπα αυτά οφείλουν να επιδεικνύουν μεγαλύτερη ανεκτικότητα, δικαιούνται, όμως, όπως και κάθε άλλος, να απολαμβάνουν του σεβασμού της προσωπικότητας και του ιδιωτικού τους βίου, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2 παρ. 1 και 9 παρ. 1 του Συντάγματος και 8 της ΕΣΔΑ. Επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η στάθμιση της ανάγκης της προστασίας των συμφερόντων του δημοσίου προσώπου με το συμφέρον της ύπαρξης ενός ελεύθερου διαλόγου για ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος, στάθμιση, η οποία, όσον αφορά ειδικώς τις ενημερωτικές εκπομπές στην ραδιοφωνία και την τηλεόραση, προβλέπεται ρητώς, κατά τα προαναφερθέντα, στο άρθρο δεύτερο του Π.Δ. 77/2003 (ΣτΕ 825/2017).

8. Είναι επιτρεπτή η χρήση καυστικής γλώσσας, η άσκηση αυστηρής κριτικής και η διατύπωση δυσμενών κρίσεων όταν η παρουσίαση των πληροφοριών γίνεται χωρίς ουσιαστική παραμόρφωση της είδησης, αλλά από δικαιολογημένο συμφέρον, για την ενημέρωση του κοινού, όταν οι πληροφορίες ανταποκρίνονται στην αλήθεια και η μετάδοσή τους γίνεται στο πλαίσιο δριμέως δημοσιογραφικού ύφους και όχι με εξυβριστικό τρόπο, χωρίς να κινήθηκε ο δημοσιογράφος από εμπάθεια και χωρίς σκοπό μείωσης της τιμής και της υπόληψης του συγκεκριμένου προσώπου, στο οποίο γίνεται αναφορά. (ΕφΠατρ 889/1999, Τ.Ν.Π. Δ.Σ.Α.)

9. Ένας βαθμός υπερβολής ή ακόμα και πρόκλησης επιτρέπεται στον τύπο και τους δημοσιογράφους, οι οποίοι έχουν ως στόχο τον σχολιασμό ζητημάτων δημόσιου ενδιαφέροντος (ΕΔΔΑ 15601/2002, Kulis v. Poland, ΕΔΔΑ 17446/2007, Smolorz v. Poland και ΕΔΔΑ Prager et Oberschlick v. Austria 26.4.1995). Επίσης, έχει κριθεί από το ΕΔΔΑ ότι η χρήση σαρκασμού και ειρωνείας είναι απόλυτα συμβατά με την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης ενός δημοσιογράφου (ΕΔΔΑ 15601/2002, Kulis v. Poland και ΕΔΔΑ 17446/2007, Smolorz v. Poland), ενώ μία αξιολογική κρίση μπορεί να θεωρηθεί υπερβολική όταν δεν υπάρχουν συγκεκριμένα γεγονότα, πραγματικά περιστατικά για να την στηρίξουν (ΕΔΔΑ 15601/2002, Kulis v. Poland).

10. Η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης υπόκεινται προκειμένου για προϊόντα λόγου και τέχνης που μεταδίδονται ή προβάλλονται από το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση στο ειδικό καθεστώς και στους περιορισμούς που επιβάλλονται σχετικώς από την ειδικότερη ως προς τα συγκεκριμένα ως άνω προϊόντα λόγου και τέχνης, διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 910/2018).

11. Οι άδειες χορηγούνται για την εξυπηρέτηση δημόσιου συμφέροντος και η χρήση τους συνιστά δημόσια λειτουργία, γι' αυτό και οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί κατά τη μετάδοση των εκπομπών τους οφείλουν να διασφαλίζουν την παροχή στο κοινό υψηλού επιπέδου τηλεοπτικών υπηρεσιών που συμβάλλουν στην ενημέρωση, την επιμόρφωση και την ψυχαγωγία του ελληνικού λαού και προάγουν τον πολιτισμό και την πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας (άρθρα 1 παρ. 2 του Ν. 4339/2015, 1 παρ. 1 εδ. β' και 6 παρ. 2 του Ν. 2328/1995).

12. Οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί, στους οποίους παραχωρείται η χρήση συχνοτήτων που αποτελούν δημόσιο αγαθό, οφείλουν να υπηρετούν με το μεταδιδόμενο από αυτούς πρόγραμμα τους συνταγματικώς καθοριζόμενους στόχους της ραδιοτηλεόρασης (πρβλ. ΣτΕ 4043/2012).

13. Το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν. 2863/2000 ορίζει: «Το ΕΣΡ ασκεί τον προβλεπόμενο στο Σύνταγμα άμεσο έλεγχο του Κράτους στον τομέα της παροχής ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών κάθε είδους με την έκδοση εκτελεστών ατομικών διοικητικών πράξεων ... και επιβάλλει τις διοικητικές κυρώσεις και μέτρα που προβλέπονται στα άρθρα 4 παρ. 1 του Ν. 2328/1995, όπως ισχύει και 12 και 15 παρ. 3 του Ν. 2644/1998».

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την ακρόαση της επίμαχης ροής προγράμματος και τους ισχυρισμούς της εγκαλούμενης εταιρείας (προβληθέντες προφορικά και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής:

0:41:00 Τράγκας: Τα νησιά φέτος κυρίες και κύριοι δεν θα έχουν κανένα εισόδημα. Δεν υπάρχει τουρισμός. Οι Γερμανοί, θα το ακούσατε, προτίμησαν την Μαγιόρκα. Πάνω από 100.000 Γερμανοί στέλνονται στο κοσμοπολίτικο νησί της Ισπανίας που είχε χιλιάδες νεκρούς. Η Ισπανία. Από Covid-19. Η Ισπανία άνοιξε και μας περιμένει. Δεν έχει Α1 . Δεν έχει ανόητους. Δεν έχει πανίβλακες. Και δεν είναι αποικία των Γερμανών. Δεν έχει B1 .

0:43:38 Τράγκας: Κυρίες και κύριοι, οι ανόητοι των Αθηνών σκέφτηκαν τις αποστάσεις στις ταβέρνες και τα ρεστοράν, σκέφτηκαν τις αποστάσεις ανάμεσα στις ξαπλώστρες, σκέφτηκαν πώς θα σχηματίζουμε ουρές στα σουπερ μάρκετ, ή τις αποστάσεις μέσα στους θερινούς κινηματογράφους, αλλά δεν σκέφτηκαν ότι χιλιάδες νησιά και πόλεις στην Ελλάδα έχουν στενοσόκακα στην αγορά τους. Και μόλις πέφτει καλοκαίρι και πάει εξωτερικός ή εσωτερικός τουρισμός, ο ένας είναι πάνω στον άλλον! Νοσηρέ και βλάκα! Ο ένας είναι πάνω στον άλλον στα στενά δρομάκια της Μυκόνου, της Σαντορίνης, όλων των νησιών, χιλιάδων νησιών, πόλεων και χωριών. Ηλίθιε! Πώς θα κυκλοφορήσει ο τουρισμός; Με τροχονόμους στα στενοσόκακα της Μυκόνου, ρε βλάκα;

Ηχητικό απόσπασμα όπου ακούγεται η φωνή του πρωθυπουργού: Γεια σου, B1 .

Ηχητικό εφέ γυναίκας να ουρλιάζει.

Τράγκας: Είναι δυνατόν κυρίες κύριοι; Πρέπει να είναι ηλίθιος ο Γ1 και οι άλλοι. Είναι δυνατόν; Πρέπει να είναι εντελώς πανίβλακας ο Α1. Να στείλεις τουρίστες στα στενοσόκακα της Μυκόνου. Πώς θα τους ρυθμίσεις την κυκλοφορία; Με τροχονόμους; Με δημοτικούς υπαλλήλους; Θα περνάνε τα στενοσόκακα δέκα ανά ώρα; Δέκα ανά μισάωρο; Δέκα ανά πέντε λεπτά; Τόσο βλάκες, ηλίθιοι είστε; Αποτελείωνετε την χώρα, ρε βλάκες! [...] Τόσο βλάκες; Τόσο ηλίθιοι; [...] Δεν υπάρχει μεγαλύτερος βλάκας, ηλίθιος από τον Α1. Δεν υπάρχει μεγαλύτερος βλάκας, ένας βλάκας στην βιτρίνα ενός νοσηρού καταστήματος. Ενός κυβερνητικού καταστήματος. Πώς θα πάνε οι άνθρωποι, βρε ηλίθιε στα στενοσόκακα της Μυκόνου; Το έκλεισες το νησί. Ηλίθιε. Μα, δεν έκλεισες μόνο την Μύκονο, κλείνεις όλα τα νησιά του Αιγαίου, βρε βλάκα! Παντού είναι στενοσόκακα! Ανηφόρες, κατηφόρες, ένα μέτρο διάσταση. Το τι μπουγέλωμα έχεις να φας, ρε βλάκα, δε λέγεται. Είναι δυνατόν να πεινάσουν οι άνθρωποι σε όλα τα νησιά επειδή ένας πανίβλακας που έβαλε ο Β1 και τον εκπροσωπεί, λέει ηλιθιότητες! [...] Προσέξτε πόσο ηλίθιοι είναι, χθες μάλισταμίλαγα με τον κύριο Δ1. Αυτά δεν τα λέει το ΣΚΑΙ. [...] Άμα πει «εγώ δεν βγαίνω, ρε από το ξενοδοχείο». Είσαι ηλίθιος, κύριε Α1; Είστε ηλίθιοι, λοιμωξιολόγοι; [...] Έχει ρυθμιστεί το θέμα των αποζημιώσεων; Οι ανόητοι κύριοι κατέστρεψαν την εθνική οικονομία μας. Μιλάνε για τοπικά lockdown. Ή απειλούν τουριστικές επιχειρήσεις. Χωρίς να αντιλαμβάνονται ότι είναι τρελοί, τρελοί για δέσιμο! Ο Β1 θα αποδειξει στο τέλος ότι είναι για δέσιμο!

0:55:13 Τράγκας: Ο Ε1, πρόκειται περί πανίβλακα, δεν υπάρχει πιο άφαντος πολιτικός πανίβλακας τον οποίον οι δημοσκοπήσεις λένε ότι είναι πρώτος, έχει έτοιμο λέει το σχέδιο διαχείρισης του κορονοϊού για τα νησιά.

Μέρος Γ, 0:00:00-1:00:32

0:06:05 Τράγκας: Όλη η Ευρώπη επέστρεψε ή επιστρέφει στην κανονικότητα. Μόνον εδώ, στην χώρα του νοσηρού, αυτού του άρρωστου απειλούν τον λαό από το πρωί μέχρι το βράδυ, απερίγραπτοι Α1. Μετάδοση δήλωσης Α1, Υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας & Διαχείρισης Κρίσεων: «Οποιος πιστεύει ότι έχουμε απαλλαγεί από τον ιό, κάνει λάθος. Το λέω από την πρώτη στιγμή, το λέω και την τελευταία φορά που φύγαμε με τον κύριο Γ1, είπαμε ακριβώς τα

ίδια πράγματα». Ένας πανίβλακας, ένας ασυνειρμικός πανίβλακας τρομοκρατεί τον ελληνικό πληθυσμό. Με αφηρημένες δηλώσεις, βλακώδεις και απειλητικές. [...] Λέει ψέματα, τρομοκρατεί, σπείρει φόβο και ισοπεδώνει την οικονομία ως πανίβλακας.

0:09:02 Τράγκας: Κανένας δεν θα έρθει από το εξωτερικό σε μια χώρα με A1 . Αυτό δεν είναι ασφάλεια. Δεν είναι ασφαλής προορισμός. Δεν είναι προορισμός για ψυχαγωγία και τουρισμό. Είναι απειλή! Είναι πανίβλακας ο άνθρωπος. Ουδείς! Θα σας φέρω 1000 Ιταλούς, Γάλλους και Γερμανούς να σας πουν την άποψή τους όταν ακούν ότι θα τους πάνε φυλακή-καραντίνα. Αν θα έρθει κανένας στην Ελλάδα. Δεν είναι ασφαλής προορισμός. Είναι άρρωστοι, η φωλιά του κούκου στο μυαλό του B1 .

0:10:48 Τράγκας: Πρέπει να ντρέπεται ο E1 . Ο πανίβλακας. Όταν έχει χιλιάδες καρκινοπαθείς σε λίστες. Ο βλάκας.

0:12:30 Τράγκας: Να δούμε τι θα κάνει η άρρωστη ΣΤ1 του ψυχασθενούς που ισοπεδώνει την εθνική οικονομία. Για πλάκα, στην κυριολεξία. Επειδή έχει δόλια σχέδια.

0:13:42 Τράγκας: Ο ηλίθιος, ο πανίβλακας A1 , ακούγοντας την φωνή του νοσηρού μυαλού του ψυχασθενούς και του εισηγητή αγοράς των άχρηστων εμβολίων H1N1, δεν ξέρει ότι σε όλα τα νησιά υπάρχουν κρυφές βίλες εδώ και χρόνια που πληρώνεις εισιτήριο στην πόρτα και λιγότερη, μικρότερη κατανάλωση, υποχρεωτική κατανάλωση 3.000 ευρώ το τραπέζι. Και μέσα εκεί γίνεται της κοινής εκδιδομένης γυναικός το σιδηρούν κιγκλίδωμα. Γίνεται του οίκου απωλείας. Εκεί δεν αναπτύσσεται ο ιός. Εκεί δεν υπάρχει ΦΠΑ για το κράτος. Ένας βλάκας, πανίβλακας, κορονοσερίφης. Δεν ακούει αυτά που του λένε οι κάτοικοι. Που του λένε «άκου, βρε παιδί μου, μη κάνεις τέτοια στο νησί, στην Μύκονο. Μη διώχνεις κόσμο, μην απολύεις. Μη σπείρεις τον τρόμο. Εδώ υπάρχουν βίλες που γίνεται μέσα ο χαμός του χαμού κάθε βράδυ. Κρυφές. Για να μπεις μέσα, παίρνεις κωδικό», βλάκα. Βλάκα, A1 ! Πανίβλακα! Παίρνεις κωδικό, ιδρωμένε που ξεφουσκώνεις λέγοντας ανοησίες.

0:22:15 Τράγκας: Κλείνουν μαγαζιά και πετάνε στον δρόμο, πετάνε γουρουνοειδώς, απάνθρωπα, εκατοντάδες εργαζόμενους στον δρόμο μιλώντας αορίστως οι βλάκες για ανύπαρκτη γρίπη.

0:27:40 Τράγκας: Και στο τέλος, έφερε lockdown στην Ελλάδα και κατέστρεψε τους Έλληνες, ο Γ1 . Κατέστρεψε τους Έλληνες. Υπακούοντας και διαβιβάζοντας εντολές του νοσηρού. Οι Έλληνες καταστράφηκαν για τα επόμενα χρόνια. Καταστράφηκαν! Ο βλάκας, θα είναι άφαντος! Θα τα έχει υπογράψει όλα. Όταν η Ελλάδα ίσως ανασάνει μετά από πολλά χρόνια. Κατέστρεψε ο βλάκας τα πάντα!

0:28:46 Τράγκας: Είναι μη αναστρέψιμες καταστάσεις! Ο πανίβλακας και δόλιος. Όργανο του Βερολίνου!

III. Ισχυρισμοί εγκαλουμένης

1. Ως προς την πραγματική μετάδοση της καταγγελλόμενης εκπομπής την 10.6.2020:

Η εγκαλουμένη ισχυρίζεται ότι επειδή ο καταγγέλλων είναι μόνιμος κάτοικος Λαμίας δεν είναι δυνατόν να άκουσε, όπως ο ίδιος δήλωσε, την επίμαχη ραδιοφωνική εκπομπή, γιατί ο ραδιοφωνικός σταθμός εκπέμπει κατ' αποκλειστικότητα εντός των διοικητικών ορίων του Νομού Αττικής και δεν διέθετε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ούτε και διαθέτει στον παρόντα χρόνο, καμία ενεργή σύμβαση αναμετάδοσης/δικτύωσης ή συνεργασίας με οποιοδήποτε ραδιοφωνικό σταθμό του Νομού Φθιώτιδας, ώστε να καταστεί δυνατή η μετάδοση των εκπομπών του ραδιοφωνικώς σε έναν κάτοικο Λαμίας. Ο τρόπος κατοικίας, όμως, του καταγγέλλοντος δεν αποκλείει την παρακολούθηση της εκπομπής από εκείνον είτε διαδικτυακά, είτε από άλλο τόπο πέραν της κατοικίας του (στον οποίο τυχόν ευρισκόταν την δεδομένη ημέρα). Πέραν τούτου, όμως, το ΕΣΡ, στο πλαίσιο άσκησης άμεσου ελέγχου στους ραδιοφωνικούς σταθμούς για την τήρηση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας, δύναται να διενεργήσει και αυτεπαγγέλτως σχετικό έλεγχο, ανεξαρτήτως τυχόν υποβολής καταγγελίας.

Επίσης, η εγκαλουμένη ισχυρίζεται ότι δεν της ζητήθηκε ποτέ να παράσχει την ροή του προγράμματος του σταθμού για την επίμαχη ημερομηνία ώστε να ταυτοποιηθεί το πραγματικό γεγονός της μετάδοσης των επίμαχων λεκτικών εκφορών από τον ίδιο τον ραδιοφωνικό σταθμό. Πλην όμως, η αναζήτηση της επίμαχης ροής προγράμματος του σταθμού έγινε από τον Ειδικό Επιστήμονα του ΕΣΡ Ηλεκτρονικό Μηχανικό Κωνσταντίνο Αποστολά από το αρχείο ραδιοφωνικών εκπομπών στον διαδικτυακό τόπο «mixcloud.com», μετά από επίσκεψη αυτού την 16.7.2020, και όπου η επίμαχη εκπομπή βρισκόταν αναρτημένη, και στην επίμαχη ιστοσελίδα αναγράφονταν συγκεκριμένα τα εξής: «Η εκπομπή του Γιώργου Τράγκα, όπως ακούστηκε στο Ράδιο ΕΛΛΑΔΑ FM 94,3 σήμερα Τετάρτη 10 Ιουνίου 2020», «Ακούστε την σημερινή εκπομπή του Γιώργου Τράγκα (10/06/20)», «ΕΚΠ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Γ. ΤΡΑΓΚΑΣ 10 JUN 2020». Ως εκ τούτου, δεν αμφισβητείται η γνησιότητα του περιεχομένου της επίμαχης εκπομπής και η πραγματική της μετάδοση την συγκεκριμένη ημερομηνία (10.6.2020).

2. Ως προς την παραγραφή της παραβάσεως:

Η εγκαλουμένη ισχυρίζεται ότι πρέπει να εφαρμοστεί το άρθρο 46 του Ν. 4779/2021 περί παραγραφής επιβολής κύρωσης από το ΕΣΡ. Ο ισχυρισμός της εγκαλουμένης είναι αβάσιμος για τους εξής λόγους: Με το άρθρο 46 του Ν. 4779/2021, προβλέπεται ότι «οι παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας που επισύρουν κυρώσεις υπόκεινται σε τετραετή παραγραφή που αναστέλλεται για όσον χρόνο η σχετική υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου». Με το άρθρο 52 του ίδιου νομοθετήματος προβλέπεται περαιτέρω ότι οι παραβάσεις που τελέστηκαν πριν από την θέση σε ισχύ του νόμου (όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση) καταλαμβάνονται από την τετραετή παραγραφή με συγκεκριμένες όμως εξαιρέσεις, μία από τις οποίες είναι όταν «δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταγγελίας». Στην υπό κρίση, όμως, περίπτωση έχει υποβληθεί σχετική με την υπόθεση καταγγελία (και σχηματίστηκε φάκελος κατά το έτος 2020) και άρα η επίδικη υπόθεση ήταν εκκρεμής ενώπιον του ΕΣΡ όταν τέθηκε σε ισχύ ο Ν. 4779/2021. Επομένως, δεν συντρέχει περίπτωση παραγραφής, ενόψει της ρητής πρόβλεψης του άρθρου 52 του Ν. 4779/2021.

IV. Υπαγωγή

Ο παραγωγός της εκπομπής στο πλαίσιο άσκησης της ελευθερίας έκφρασης και στο πλαίσιο σχολιασμού των χειρισμών και ενεργειών της Κυβέρνησης και των αρμόδιων πολιτικών και μη προσώπων για την διαχείριση της πανδημίας που αποτελούσε ένα ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος που αφορούσε την δημόσια υγεία και είχε απασχολήσει έντονα την τότε επικαιρότητα, άσκησε έντονη κριτική στα προαναφερθέντα δημόσια πρόσωπα αποδίδοντάς τους κατ' επανάληψη τους εξής χαρακτηρισμούς: «ψυχασθενής, νοσηρό μυαλό του ψυχασθενούς, νοσηρός άνθρωπος, πανίβλακας, δόλιος, βλάκας, ηλίθιος, μεγαλύτερος βλάκας, ασυνειρμικός πανίβλακας, κορονοσερίφης, πιο άφαντος πολιτικός πανίβλακας, τρελοί, τρελοί για δέσιμο, άρρωστοι».

Οι χαρακτηρισμοί αυτοί είχαν έντονα υποτιμητικό και απαξιωτικό χαρακτήρα και υπερέβαιναν τα όρια, ακόμα και της θεμιτής οξείας και δριμείας κριτικής κατά δημοσίων προσώπων, τα οποία όμως δικαιούνται να απολαμβάνουν τον σεβασμό της προσωπικότητάς τους. Η επαναλαμβανόμενη χρήση των ανωτέρω υποτιμητικών χαρακτηρισμών που είχαν έντονα στοιχεία καταφρόνησης και εμπάθειας, δεν ήταν αναγκαία για την ενημέρωση του κοινού, ενώ μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιηθεί ηπιότεροι χαρακτηρισμοί. Επομένως, η κατ' επανάληψη διατύπωση σχολίων και χαρακτηρισμών κατά των συγκεκριμένων προσώπων δεν δικαιολογούνταν ούτε στο πλαίσιο άσκησης της ελευθερίας έκφρασης του δημοσιογράφου της εκπομπής, δεδομένου ότι η ελευθερία της έκφρασης περιορίζεται από τον σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων (όπως της προσωπικότητας των αναφερόμενων στην εκπομπή προσώπων), ούτε στο πλαίσιο ενημέρωσης του κοινού για ένα επίκαιρο ζήτημα.

Ως εκ τούτου, η Ολομέλεια του ΕΣΡ, μετά και από στάθμιση των συγκρουόμενων συμφερόντων (της ελευθερίας έκφρασης και ενημέρωσης του κοινού και του σεβασμού της προσωπικότητας των αναφερόμενων σε εκπομπή προσώπων) κρίνει, ομοφώνως, ότι η χρήση των επίμαχων χαρακτηρισμών δεν δικαιολογείται χάριν ενημέρωσης του κοινού, γιατί δεν ήταν αναγκαία ούτε δικαιολογημένη στο πλαίσιο πληροφόρησης των ακροατών για γεγονότα που ενδιέφεραν την κοινή γνώμη, αλλά

συνιστούσε προσωπική επίθεση κατά των συγκεκριμένων προσώπων και εξέφραζε περιφρόνηση και καταφρόνηση προς αυτά, με αποτέλεσμα τη μη εξασφάλιση του απαιτούμενου σεβασμού της προσωπικότητάς τους.

Επομένως, κρίνεται ομοφώνως ότι η εγκαλούμενη εταιρεία παραβίασε τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις και πρέπει να της επιβληθεί διοικητική κύρωση και δη εκείνη του προστίμου.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, κρίνεται ομοφώνως ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ για μη σεβασμό της προσωπικότητας αναφερόμενων σε εκπομπή προσώπων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ

Δέχεται, ομοφώνως, ότι η εγκαλουμένη εταιρεία με την επωνυμία «HELLAS MEDIA GROUP ΙΚΕ», ιδιοκτήτρια του ραδιοφωνικού σταθμού με τον διακριτικό τίτλο «ΕΛΛΑΔΑ FM 94,3» Νομού Αττικής, παραβίασε τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς την υποχρέωση σεβασμού της προσωπικότητας αναφερόμενων σε εκπομπή προσώπων, κατά τη διάρκεια της εκπομπής με τίτλο «ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ» η οποία μεταδόθηκε την 10.6.2020, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει, ομοφώνως, στην εταιρεία με την επωνυμία «HELLAS MEDIA GROUP ΙΚΕ», για την ανωτέρω αναφερθείσα παραβίαση, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας HELLAS MEDIA GROUP ΙΚΕ, που εδρεύει στο Ίλιον, στην οδό Ζίτσης 54, ΑΦΜ 800653129, Δ.Ο.Υ. ΚΕΦΟΔΕ ΑΤΤΙΚΗΣ.

2. Της Ελένης Ζώη του, με ΑΦΜ, Δ.Ο.Υ.
....., ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 1^η Απριλίου 2025 και δημοσιεύτηκε την 2^α Οκτωβρίου 2025.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΤΕΡΠΗ ΚΟΥΤΖΑΜΑΝΗ - ΔΡΙΛΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ